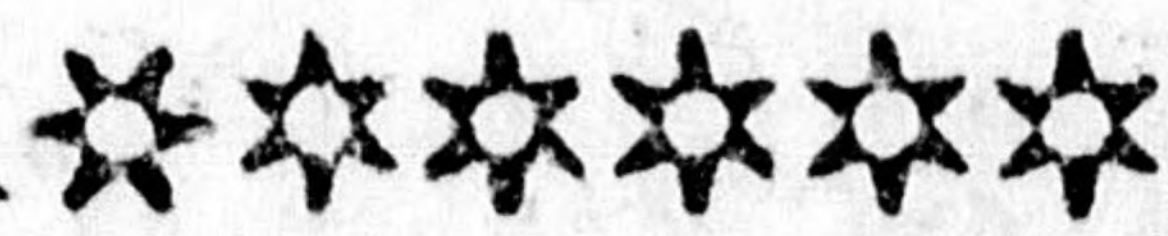

Nro. 31.

A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken Aprilis 16-dik napján 1813-dik
esztendőben.

B é t s.

Eő Cs. K. Felsége méltoztatott, Galanthai Gróf
Eszterházi János Ur ő Excellentiáját, az Erdé-
lyi Felséges Udvari Cancelláriánál Consiliáriust
és Referaudariust, Cs. K. Cameráriust és valóság-
gos Titkos Státus Tanátsost, T. N. Wespém
Vármegyének Fő Ispányává nevezni.

Ugyan ezen Felséges Cancellariánál az üre-
sen lévő Udv. Consipistai hivatalra, ugyan ott
dítisérettel szolgáló T. *Sebez Altal* ur neveztetett-ki.

Orosz Birodalom.

Mártzius' elején ilyen Napi parantsolatot
botsátott *Sándor* Császár az Orosz armadá-
hoz: —,

„Katonák! Az az emlékezetre méltó eszten-

dó, az az esztendő, melyben ti a' ti példa nélkül való iparkodástok által a' vakmerőt össze rontván megbüntettétek, a' ki a' ti hazátoknak földjére lépni mérészlett, ez az esztendő már az örökkévalóságnak tengerébe süllyedett: de a' ti tselekedeteitek el nem enyésznek soha, hanem a' jövődőbéli nemzetek' ditsőssége lesznek. A' ti véretek, tsak a' ti véretek vala a' maga hazájának megtartója! ti ezt az össze szövetkezett népek és a' Királyoknak össze való szövetkezések ellen megtartottátok; a' ti hazafi társaitok mélységesen megismerik a' ti bajoskodásaitokat, fogyatkozásaitokat és sebeiteket; ugyan ezeket tiszteletben tartják, 's félnek tőlök az idegenek. Ti közönséges módon megmúttattátok azt az egész világ' szemei előtt, hogy ha az Isten és a' Hit a' nép szívét egyesítik, úgy ellene áll a' maga ellenségeinek, mint a' kőszikla, melybe a' hánykodó habok belétsapódván, magokat azon, haszontalanul porrá törik, 's tsak az általmennel helyét hagyják magok után. —

„Katonák, hogy a' jövődőbéli emberek a' ti virtusaitokkal vetélkedjenek, én e'végre egy *medályt* verettem és szenteltettem, hogy az 1812-dik esztendőnek emlékezetére szolgáljon. Ti ezt kék pántlikán fogjátok hordozni, 's ez által azt a' meggyőzhetetlen paist, a' ti szíveteket, ékesíteni. Ezt egyen-egyen mindenitek megérdemlette. Ezen *medály* szolgáljon a' ti vitézségteknek, álhatatosságtoknak, 's azon leg buzgóbb iparkodásnak bizonyosságául, mellyel különkülön mindenitek a' maga fegyverét nevezetessé tenni törekedett. Egyenlő inséget szenvedtetek minnyájotok; egyenlően megtartottátok bátorságtok-

kat minnyájotok. Igaz jussal viselhetitek ezt a' betsület' czímerét; ez azt jelentiréktek: hogy ti az Istennek megáldatott gyermekei 's a' haza' igaz fiai vagytok. Rettenjenek - meg ezen mé-dálnak látására a' ti ellenségeitek; tudják - meg ők, hogy mind vitézek azok, a' kik ezt viselik, nem rabszolgai félelemből vagy nyereség kívánásból, hanem a' Hithez és Hazához való szeretetből. Tsak így meggyőzhetetlen az ember!"

A' Pruszsus, Orániai, és Hassiai Házakból kilentz Hertzegaszszonyok együtt, egy proklamátziót botsátottak a' Pruszsiai Státusokban találtató aszszonyságokhoz, melly által meghívják őket, hogy pénzel, pénzt értő portékával, gyóltsal, és egyéb e'félével segítsék az ármádát. Egy formális társaságba állottak együtt a' nevezett Kir. Hertzegaszszonyok, hogy minden adományaikat hozzájuk küldjék a' jóltévők.

Kotzebue úr közönségessé tétette a' *Berlini* újságban, hogy Gen. Gróf *Wittgenstein*' kívánására egy újságot fog *Orosz - Német - Nép - újság* nevezete alatt kiadni, melynek tárgyai, a' fő hadi szállásokról érkezendő tudósításoknak megvilágosíttatása, és az ellenségtől elhíresztetődő tsalfa dolgoknak folytába lejendő megczáfoltatások lesznek. Az *Albis* mentében lakó Pruszsus Státusokban, a' Magdeburgi, 's Piegnitzi vidéken, a' *Berlini* levelek szerént még elébb felkelt a' nép, hogy sem a' Katonai Biztosságtól az az eránt való rendelések oda megérkeztek volna. Mihelyest valahova az a' hír megérkezik, hogy arra felé közelít az ellenség, azonnal öszsze gyűl nagy számmal a' parasztság, a' mint történt ez Mártzius 31-dikén éjjel is *Burg* városá-

ban és ennek környékein, midőn *Magdeburgból* kiűtött volt az ellenség. Hasonló történt *Werbennél* az *Albis* vizén túl, a' hol a' Frantzia seregek össze gyülekezvén, olyan mozdulásokat tettek, mintha a' hídasoson keresztül akartanak volna jönni az *Albis* jobb partjára, mellyet az itt lévő vidékiek eszekbe vévén, azon szempillantásban fére verték a' harangokat, 's kevés órák alatt néhány ezer parasztok jelentek-meg fegyveresen. Most már 8000 parasztok állanak *Werbennel* általellenben, 's őrzik az *Albis* vizit.

Frantzia Birodalom.

Az *Elyziumi* palotában egy *Kinyílt-írást* erősített-meg Mártz. 30-dikán Napoleon Császár a' maga nevének aláírása által, melynek ereje szerint ő Cs. Felsége Régenszi titulust adott Császárné és Királyné ő Felségének *Mária Luisiának*. Ezt a' kinyílt írást Aprilis első napján a' Senátus eleibe vitte a' Birodalom' fő Cancellariusa, ilyen beszédet intézvén ahoz: —,

„Uraim! Ő Cs. K. Felsége a' maga ármádájának vezérlésére megyen. —

„A' Császár ketős bizonyosságát akarta mutatni a' maga Felséges hites társába helyheztetett bizodalmának. Ezen okra nézve adatta-ki ezen *Kinyílt-írást*, mellyet előtökbe hozni parantso-latom van. —

„Uraim! ezentúl jelen leszen a' Császárné azokban a' tanátskozásokban, mellyekben a' Statust illető nagy dolgok megfontoltatnak; folytatni fogja a' Régenséget mind addig a' szempillantatig, míg a' győzedelem a' Császárt a' mi óhajtásunknak vissza adja. Ő Felsége nem tehetett ennél jobb intézetet a' köz jóra nézve, és kedve-

sebbet a' maga népei előtt. A' Szenátus sietni fog ezen végzést helybe hagyni, 's a' Felség' akaratjának ezen Aktáját a' maga Krónikájában fenn fogja tartani. —

„Más nagy fontosságú tárgyakra is függesz-
tenetek kell, uraim! figyelmetességeket. A'
külső dolgokra ügyelő Minister előtökbe fogja
terjeszteni azt a' változást, mellyet a' mi poli-
tikai állapotunkban egy Északi Hatalmasságnak
tőlünk való elpártolása okozott. Az a' lépés, mel-
lyet ez a Hatalmaság most tett, szomorú következé-
se annak a' *characternek*, mellyet ezen Hatalmas-
ság' lépései már régóta felvettek. Ezen környül-
állások nagy áldozattételeket kívánnak nemze-
tünktől, mellyeknek megszerzettetésekre kívánta-
tó eszközök az előtökbe terjesztetendő projekto-
mokban (javallásokban) befoglaltatva vannak. —

„Ezen nagy fontosságú szempillantásban
meg fogja esmérni a' Szenátus, melly szükséges
légyen kifejezni, hogy mennyire terjedjenek ki
a' Frantzia birodalom' segedelem kútfejei, mely
szükséges légyen ezeknek egész terheket észére
adni az ellenségnek, 's meggyőzni ezt a' maga plá-
numainak haszontalanságok felől, 's végezetre
arra venni ötlet, hogy igaz szíve szerént óhaj-
tsa azt a' békességet, mellyet a' győzedelmes-
kedő Császárnak keze nékie olly sok versben
ajánlott, de a' melly tsak úgy lehet méltó ő Cs.
Felségéhez, ha az által Európának tsendessége
és a' nemzetek' szabad kereskedése bátorságba
helyheztesztődik.”

Az ezen beszédben említettett kinyílt írás
e'képpen következik: —,

„*Napoleon* etc. Köszönet mind azoknak, a'

kik az előttünk lévő írást olvassák: — „A' mi életünk' igen kedves párjának Mária Luisia Császárnénak és Királynénak, a' mi eránta való nagy bizodalunkat meg akarván mutatni, meghatároztuk, hogy őtet felruházzuk, a' mint is hogy ezennel felruházzuk azzal a' jussal, hogy a' Kabinéti tanátskozáásokban, midőn ezek a' mi országlásunknak ideje alatt, a' birodalom legfontosabb dolgainak megfontoltatások végett össze hívattatnak, jelen lehessen; és minthogy mi azon vagyunk, hogy haladék nélkül armádáinknak vezérlésekre útnak induljunk, hogy szövetségeseinknek birtokaikat megszabadítsuk, hasonlóképpen meghatároztuk, hogy a' mi igen szeretett életünk' párjának a' Császárnénak és Királynénak, Régensi titulust adjunk (conferáljunk), úgy, hogy annak foglalatosságait, a' mi célzásunkal és intézeteinkel megegyezőleg folytassa, a' szerént, mint mi azokat a' Státus' könyvébe béíratni fogjuk; a' lévén meghatározott akaratumk, hogy a' birodalom' nagy méltóságait viselő Princzek és a' mi Ministereink ezen parancsolatokról és intézetekről tudósítattassanak, és hogy a' Császárné a' maga Régensi hivatalának folytatásában ezen határozásoktól semmi esetben el ne távozzék. —

„A' mi akaratumk az, hogy a' Régens Császárné a' mi nevünkben, a' Szenátusban, a' Státustanátsban, a' Ministerek' tanátsában, előlüői hivatalt folytasson, különösen ezen utolsóban a' kegyelemadásoknak megvizsgáltatásokra nézve; a' melly tekintetben hatalmat adunk néki, hogy minekutánna ezen belső tanátsnak tagjait meghal-gatta, határozást tehessen és végezessen. A' mi

czélzásunk nem az egyátallyában, hogy a' Régens Császárnénak adatott előlülőség által meghatalmaztasson arra, hogy nevének aláírása által valamelly *Szenatus Consultumot* terjeszthessen a' *Szenatus'* eleibe, vagy hogy valamelly törvényt hirdettethessen - ki, melly a' Státust illethetné."

„*Napoleon.*

Midőn a' Császár ő Felsége Mártzius 30-dikán az Elyzeumi palotában Kabinéti tanátsot tartott, melly a' birodalom' nagy méltóságait viselő tisztekből, Ministerekből és Státusministerekből állott, közlőtte vélek a' maga maga határozását az eránt, hogy a' Császárnét a' Titkos Tanátsba bé akarja botsátani, melynek közlése után Császárné ő Felsége, *Hortensia* (voit Hollándiai Királynétól), a' Westpháliai Királynétól, 's az udvari fő aszszonyságoktól kísértetvén, a' Tanátsba béérkezett, a' hol ilyen hitet tett - le: —,

„Esküszöm, hogy a' Császár eránt hűséges leszek. —

„Eszküszöm, hogy magamat a' Constitutzióinak Aktáihoz alkalmaztatom, és hogy a' Császártól az én férjemtől tétetendő rendeléseket, azon hatalomnak gyakorlásában, mellyet néki a' maga jelen nem léte alatt réám bízni tetténd, követni fogom."

„Azután helyet foglalt Császárné ő Felsége a' Tanátsban, azok pedig, a' kik oda nem tartoznak, eltávoztak, és a' tanátskozás titkossá lett.

A' Tsatázó mezökröl —

Prusszus Tudósítások:

Április 6-dikán adták - ki a' Berlini levelek

ezen *Lenzenből* (a' *Priegnitz* *Marchionatusból*, az *Albis* mellől) April. 3-dikán indult tudósítást: —,

„Ma délutáni hatodfél órakor mentek itt nagy sebességgel által két Orosz tisztek, három zászlókkal, a' kik ilyen újságot mondtak itt: *Lüneburg* városát Aprilis 2-dikán délutáni öt órakor az egyesült Orosz és Pruszsus seregek, réá való rohanás által elfoglalták; *Frantzi* *Generális Morand* megsebesedvén, 200 tisztekkel és 2500 közemberekkel együtt elfogattatott; 12 ágyúk, egy *Frantzia*, egy *Szakszoniai*, és egy *Cohors - Batalionzászlók*, az Oroszok és Pruszsusok ragadományaikká lettek. Ezeknek vesztese kevésből állott. Az egyesült sereg egy Orosz *Batalionból*, egy *Naptelei Pruszsiai gyalog Regimentből*, két *Pruszsus Huszár Svadronokból*, és egy *Kozák Pulkból* állott. A' *Generális Morand* sógora, a' *Hámburgban* elfogattatott egyéb tisztviselők között van. — (Későbbi tudósítások szerint *Marschal Davnust* 15,000 emberekkel megindult volt *Mágdeburgból Lüneburg* felé, melyre nézve az Oroszok és Pruszsusok innét a' magok ragadományaikkal eltávozván az *Albis* jobb partjára vissza jöttek).

Lipsiában azt a' tudósítást tétette az ott lévő Orosz *Generális Lauskoy* közönségessé nyomtatott *Bülletinben* Aprilis 8 dikán, hogy ezen hónapnak 5-dikén reggeltől fogva egész az éjtzának elkövetkezéséig folyt Orosz *Generális Gróf Wittgenstein* és a' *Frantziák* között, az *Albis* jobb partján (*Magdeburgtól* valami 3 óra távolságra) *Leitzkau* nevű falú mellett a' meglehetősen verekedés, melly a' *Frantziáknak* feles veszte-

sek után ezeknek Magdeburgba való visszame-
netelek által végződött. el. *Leitzkau* elégett ezen
verekedésben. Gróf *Wittgenstein* előbb nyomult
azután a' maga fő hadi szállásával *Dannikau*
felé,

Frantzia tudósítások : —

A' *Parisi Monitör* mind azokat a' dolgokat,
mellyek az Északi Europai Lengyel és Német
tartományokban a' külömbkülömb Frantzia ár-
mádáknál, Martziusnak kezdetétül fogva annak
utolsó napjáig eléfordúltak, egy sumában elead-
ta. Minthogy ezen előadás hosszú, a' dolgo-
kat pedig, külömbkülömb időkbén egyenként
már mind olvastuk; tsak végső szavait tesszük
ide ezen előadásnak : —

„A' *Raguzai* Hertzeg (*M. Marmont*) által
tette a' maga fő hadi szállását *Hannauba*, a' hol
az ő osztályai öszszegyülekeznek. Az Olasz or-
szági szemmel tartó sereg megérkezett *Augsburg-*
ba. Az egész sereg Tyrolison ment által. Gen.
Vandamme Mártz. 27-dikén személyesen megérke-
zett *Bremába*. A' *Dumonceau* és *Dufour* Osz-
talyaik már túl haladtak *Wéselen*. A' Vice-Ki-
rály' ármádáján, a' *Ménusi* ármádákon, 's a'
Wesztphaliai seregeken kívül, 14 napok alatt 50000
emberek fognak a' 32-dik Katona osztály' kerüle-
tében megjelenni, hogy azon támadokat, kik ezen
Katona Osztálynak nyughatatlanságot okoztak,
példásan megbüntessék. Gróf *Bentink* a' *Vareli*
Polgármester azt a' gyalázátosságot tselekedte,
hogy a' rebellisek' vezérjekké lett, Az ő tulaj-
donai confiskáltatni fognak, és ő a' maga árulása
által örökre semmivé tette familiáját. —

„Az egész Mártziusban nem történt semmi

tsata; azon apróbb verekedésekben, mellyek között leg nevezetesebb volt az, a' melly 28-dikban (*Verben* mellett) történt, a' Frantziák győztek mindenütt."

Feljebb ezek a' szavak fordulnak elé ugyan ezen előadásban: — „A' Vice-Király 100,000 embereket és 300 ágyukat gyűjtött össze *Magdeburg* körül, 's az *Albis* két partjain dőlgozik."

* * *

Megérkezvén Fr. General-Lieutenant *Vandamme* *Bremába*, ilyen hirdetést adatott - ki: —

„Napi parantsolat —

„A' tartományban néhány Kozákok nyargalóznak szerteszéllyel, 's fosztják és bántják az útasokat. Erre nézve a' *Wéser* jobb partjára az *Albis* felé való menetel mindeneknek megtiltatik. Az útasok, a' kik kívülről jönnek (t. i. *Bremába*) a' Politziai Biztosnál bejelenteni köteleztetnek magokat: a' kik a' városból kimenni akarnak, Osztályos Gen. *Carra St. Cyrtól*, vagy a' Politziai Biztostól kell arra való szabad leveleknek lenni, a' *Vandamme* ő Exc.ja *Visája* alatt. Az útasok, a' kik ezen parantsolatnak kiadattatása után 20 napokkal, magokat ehez nem alkalmaztatják, katonai ítélőszék eleibe állíttatnak. Ezen előre való vigyázásbéli rendelkezéseket, a' város 's a' mi vezérlésünk alatt lévő katonaság' bátorságot tesz szükségessé, és mi ezeket szorosan fenn fogjuk tartani."

Leg újabb újságok.

Eddig leírt újságainkat tegnap 's tegnap előtt készítettük. Ma ilyen újabb tudósításaink érkeztek: —

A' Berlini újságban ilyen rendkívül való hadi tudósítást adtak. ki Aprilis 8-dikán: —,

„Sietünk Olvasóinknak tudtakra adni a' következő hivatal szerént való tudósítást, mellyel ma reggel egy Staféta, a' Gróf Wittgenstein fő hadi szállásáról jövén, az Albis és Odera között lévő Pruszsus föld' fő Kormányozójához Generális *Lestog* Ur ő Excellentiájához megérkezett. Ezen tudósítás a' Magdeburg mellett történt fontos győzedelmet illeti, a' mint következik: —,

Sietek Exc.ádnak egész alázatossággal tudtára adni azonszerentsés történetet, a' melly April. 5-dikén magát eléadta, azért, hogy a' Berlini lakosok azon kínos félelemből, hogy az ellenséget talám nem soká ismét kőfalaik között fogják látni, egészen kiragadtassanak. — „Orosz Gen. *Borstel* előnyomult vala egy tsapatal *Wahlitz* mellé, hogy Magdeburgot az Albis job partján körülvegye: hanem Aprilis 2 dikán egy nagyobb számu ellenséges sereg által megtámadtatván, a' töllem eleibe adatott parantsolat szerént visszavonta magát *Nedlitzig*, de úgy, hogy *Burgot* és *Gommert* is fedeztette a' Kozákok által. Aprilis 3-dikán *Burg* felé egész *Leitzkauig* vissza nyomta az ellenség a' Kozákokat. Tudván en azt, hogy a' Vice-Király ezen expeditziót maga személyesen kommandírozza, és valami 22 vagy 24 ezer emberek által, a' kikkel 3000 lovasok és 40 ágyuk találtattak, nemtsak hogy az Albison innen lévő Magdeburgi vidékeket felprédáttatta, hanem, az én közel való létemet nem tudván azt is feltette magában, hogy *Berlin* ellen próbát tegyen, eltökéllettem magamban, hogy ötet egész erőmmel megtámadjam és vissza nyomjam. —

„Ezen végre özsze gyűjtöttem *Zerbstnél* a' Gen. *Kork*' armádáját, a' Gen. *Bergét* pedig attól három óra távolságra *Lietzow* nevű falunál, 's a' magam hadi szállását *Zerbstbe* rendeltem. Generális *Zsiesar* és *Bülow* eleikbe olyan rende-

lést szabtam, hogy nyomúljanak előre mind addig, míg azt az ellenség megengedi, és 5-dikben, midőn arra ágyúszó által töllem jelt vesznek, az ellenséget egész hevességgel támadják meg. Az első előjáró tsapat *Danigkow* mellett az ellenséggel szembe találkozott, és azt heves ágyúzás által arra kényszerítette, hogy feles vesztes után ezt a' helyet hagyja oda, melly után én a' York és Berg seregeiket a' már verekedő előjáró tsapatnak utánna indítottam, 's az ellenséget hathatósan megtámadtattam. Hasonlót tselekedtek Bülow és Borstel Generálisok. Az ellenséget *Zehdenik* és *Vehelitz* nevű falukból elkergették, a' ki, minthogy a' helyek' fekvésének kedvezett, magát igen igen vakmerően védelmezte, de tsakugyan mindenütt engedni kényszerítetett seregünk' vitézségének; tsak az ejtákanak békövetkezése szakasztotta félbe a' tsatát, és vetett véget győzedelmeskedésünk' folytatásának. Nem ditsérhetem eléggé az Orosz és Pruszsus seregeknek vitézségeket. A' *Lithwániai* Dragonyos Regement, és a' testőrző Huszároknak 2 Swadronjaik, egy ellenséges lovas Regementet egészszen özsze vagdaltak; a' kik megmaradtak elfogattattak vagy elszélesztettek. Hasonlóan bánt a' *Grodnói* Huszár Regement is egy ellenséges lovas Regementel. A' mi Pomerániai derék Granadirosok elfogtak egy ágyut lovastúl együtt. Ezen kívül nyertünk 5 puskaporos szekeret. Elfogtunk 27 tisztet és 900 közembert. *Grenier* és *Grundler* Fr. Osztályos Generálisok megsebesedtek. Az ellenség' egész vesztesit 2000 emberre bizonynyal lehet tenni. A' vesztesük 1 elesett 's 7 megsebesedett tisztekből, és 560 elesett vagy megsebesedett közemberekből állott. Fogságban egy emberünk sem maradt. Egy Kozákunk elfogattatott volt, de ez is kiszabadította maga magát, egy lovat is hozván-el. —

„Költ a' *Zerbsti* hadi szálláson Aprilis 7-dikén. —,

„*Dauvray*, Orosz Gen. Májor, 's a' Generalstab' vezére.